

Facereader -kasvonilmeanalysointiohjelmiston käyttäminen ja analyysiaineiston hyödyntäminen aistinvaraisessa arviointityössä

Suomalaisten elintarvikkeiden tuotekehitys ja asiantuntijatyö muuttuu digitalisaation seurauksena ja elintarvikevienti vaatii yritysten asiantuntijoilta uudenlaista osaamista paikallisilla, kansainvälisillä ja digitaalisilla markkinoilla. Digitalisaation myötä elintarvikkeiden tuotantoon syntyy uudenlaisia, datavetoisia toimintamalleja, jotka muuttavat alan kilpailutilannetta myös globaalisti (Elintarviketeollisuusliitto 2018). Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää, mikä arviointikäytännöissä asiantuntijoiden mukaan on keskeisintä tai muuttuu kun hyödynnetään digitaalista dataa aistinvaraisessa arviointityössä? Tutkimus on väitöskirjatutkimus, jossa perehdytään asiantuntijuuden kehittymiseen ja muuttuviin digitaalisiin työympäristöihin.

Väitöskirjatutkimuksen 1. osatutkimuksessa (Savela-Huovinen ym. 2018) selvitettiin yksilöllisiä, vuorovaikutuksellisia ja tietoa luovia käytäntöjä aistinvaraisen arvioinnin rutiinitöissä. Arvioinnin tarkastelu oppimisen näkökulmasta oli aistitutkimuksessa uusi lähestymistapa ja toi välineitä edelleen kehittää työtä. Tutkimuksen 2. osatutkimuksessa kuvattiin rutiinikäytäntöjen määrien esiintyvyyttä asiantuntijoiden työssä. Tulosten perusteella voitiin mm todeta, että tarvitaan lisätutkimusta asiantuntijoiden työskentelystä muuttuvien työvälineiden ja aineistojen kanssa sekä siitä, minkälaista osaamista silloin asiantuntijoilta vaaditaan.

Kuluttajien mieltymyksiä ja aistinvaraisen arvioinnin asiantuntijoiden arvioita mitataan perinteisesti kysymällä vastaajilta arviota valitusta tuotteesta. Tietoisten arvioiden lisäksi voidaan mitata myös tiedostamattomia reaktioita kuten sykettä, kehon lämpötilaa, silmien liikkeitä ja tunteita mallintavia ilmeitä. Tutkimuksen 3. osatutkimuksessa testataan kasvonilmeitä analysoivaa ohjelmistoa (facereader) ja selvitetään, millä tavoin asiantuntijat voivat hyödyntää ihmisen tahdosta riippumatonta kasvoista mitattua analyysiaineistoa työssään. Tutkimus keskittyy asiantuntijoiden analyysitulosten (keskiarvot, kaaviot) tulkintamahdollisuuksiin ja hyödynnettävyyteen. Tutkimusaineistoa on kerätty teemahaastattelun avulla asiantuntijoilta syksyn 2018 aikana. Tutkimuksessa asiantuntijat ensin suorittivat elintarvikkeiden hajuaineiden arviointia. Videoidun arviointitilanteen jälkeen asiantuntijat saivat ohjelman laatimaan kasvonilmeanalyysin ja heitä haastateltiin tulosten tulkintamahdollisuuksista ja hyödynnettävyydestä.

Avainsanat: aistinvarainen arviointi, tietoa luovat käytännöt, tunteet.